

Program dejavnosti splošne knjižnice na obmejnih območjih za leto 2022

Knjižnica: Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem

---

Zakonske in druge pravne ter strokovne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje knjižnice:

- Zakon o knjižničarstvu (UL RS, št. 87/2001)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture (UL RS, št. 96/2002, UL RS, št. 56/2008)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (UL RS, št. 73/2003)
- Pravilnik o določanju skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic (UL RS, št. 19/2003)
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (UL RS, št. 29/2003)
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (UL RS, št. 88/2003)
- Pravilnik o vodenju evidence javnih zavodov na področju kulture (UL RS, št. 11/2003)
- Pravilnik o razvidu knjižnic (UL RS, št. 105/2003)
- Uredba o metodologiji za določitev osnov za izračun sredstev za izvajanje javne službe na področju kulture (UL RS, št. 100/2003)
- Unesco, Manifest o splošnoizobraževalnih knjižnicah (1994)
- Etični kodeks slovenskih knjižničarjev (1995)
- Pravilnik o izdaji dovoljenja za vzajemno katalogizacijo (UL RS, št. 127/2004)
- Pravilnik o izvajanju knjižničnega nadomestila (UL RS, št. 42/2004)
- Navodilo za izločanje in odpis knjižnega gradiva (NUK)
- Zakon o obveznem izvodu publikacij (UL RS, št. 69/2006)
- Zakon o javnih uslužbencih (UL RS 56/2002)
- Kolektivna pogodba za javni sektor (UL RS 57/2008)
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (UL RS 95/2007)
- Zakon o uravnoteženju javnih financ - ZUJF (UL RS, 40/12)

---

1. Zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev za Slovence v zamejstvu¹:

---

¹ Predstavite obseg in način izvajanja knjižnične dejavnosti oziroma storitev knjižnice za Slovence v zamejstvu.

- v mreži zamejskih knjižnic:

Slovenska študijska knjižnica Celovec (SŠK)

Slovenska študijska knjižnica Celovec je največja knjižnica s slovenskim gradivom v Avstriji in zadovoljuje potrebe slovenskih uporabnikov na celotnem področju Koroške v Avstriji. Kot splošna knjižnica je vključena v slovensko knjižnično mrežo in povezana s slovenskim kooperativnim bibliografskim sistemom COBISS.

Slovenska študijska knjižnica z gradivom oskrbuje preko 20 knjižnic slovenskih društev na dvojezičnem ozemlju Koroške v Avstriji.

V zadnjih dveh letih je svojo dejavnost močno razširila tudi s potujočo knjižnico, ki je bila med bralci zelo lepo sprejeta.

- dejavnost in storitve splošne knjižnice na obmejnem območju:

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem (KOK)

Koroška osrednja knjižnica je knjižnica, ki deluje na mejnem območju z Avstrijo, zato s svojimi dejavnostmi posebno pozornost namenja zamejcem, koroškim Slovencem oz. slovenski manjšini v Avstriji in že vrsto let za njihove potrebe s sredstvi Ministrstva za kulturo uspešno izvaja nakup knjižničnega gradiva za Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu.

Koroška osrednja knjižnica je tudi edina knjižnica v Sloveniji, ki v vsakoletnem pozivu prijavlja sredstva za nakup knjižničnega gradiva za zamejce v Avstriji.

KOK tako skrbi za ohranjanje jezika slovenske manjšine v Avstriji, podpira kulturno-umetniško izražanje zamejcev v maternem jeziku, skrbi za kulturno povezovanje z matičnim narodom, širi slovensko besedo med Slovenci v zamejstvu, spodbuja branje v slovenskem jeziku, informira v širšem kulturnem prostoru, izobražuje v širšem kulturnem prostoru oz. zadovoljuje informacijske, izobraževalne ter kulturne potrebe okolja, skrbi za pretok informacij in znanja med Slovenijo in slovensko manjšino v Avstriji.

---

2. Dolgoročni cilji izvajanja programa knjižnične dejavnosti na obmejnem območju:

- vplivati na dvig bralne kulture
- omogočiti vpogled v sodobno slovensko knjižno produkcijo ter s slovenskimi prevodi kvalitetnih avtorjev povečati dostop do slovenske knjižne produkcije
- pomoč pri opismenjevanju v maternem jeziku (knjižna in književna vzgoja mladih, bralna značka, prireditve ...)
- skrb za pretok informacij in znanja med Slovenijo in slovensko manjšino v Avstriji
- sodelovanje pri izgradnji zbirk Slovenske študijske knjižnice Celovec
- omogočiti stik s slovenskim knjižnim jezikom
- vzpostavitev boljšega stika slovenske manjšine v sosednji državi Avstriji z matično državo
- nuditi strokovno pomoč na vseh področjih dela
- večje sodelovanje z vrtci, šolami in društvi

---

3. Letni cilji in program izvajanja knjižnične dejavnosti na obmejnem območju v skladu s 26. členom ZKnj-1²:

Program našega delovanja in sodelovanja je do sedaj potekal večinoma skupaj s Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu in je odraz potreb uporabnikov in strokovnih delavcev obeh knjižnic. Dobro pa sodelujemo tudi na strokovnem področju.

---

² Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15)

Program dejavnosti za leto 2022:

- **Medknjižnična izposoja**

Ker bibliobusa na našem področju nimamo, dajemo večji pomen medknjižnični izposoji, saj se s tem poveča tudi dostopnost knjižničnega gradiva v slovenskem jeziku in hkrati pripomore tudi k dvigu bralne kulture na obeh straneh meje. Ker je to do sedaj že postala utečena praksa, bomo s tem nadaljevali tudi naslednje leto.

- **Bralna značka za odrasle »Korošci pa bukve beremo« z vključitvijo »lahkega branja«.**

V sezoni 2015/2016 smo v Koroški osrednji knjižnici prvič razširili bralno značko za odrasle »Korošci pa bukve beremo« tudi med zamejce v Avstriji in z navdušenjem so se odzvali. Tudi v letu 2021/2022 bomo še naprej širili našo bralno značko za odrasle »Korošci pa bukve beremo« tudi med zamejce v Avstriji.

Odziv je precejšen, žal pa v svoji zbirki nimajo dovolj knjig, ki so na seznamu za bralno značko, zato smo v ta namen v Celovec postavili tudi del premične zbirke KOK.

Projekt promocije branja za odrasle uresničujemo v vseh koroških splošnih knjižnicah in v sodelovanju s Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu. Za bralno značko berejo posamezniki in zaključene bralne skupine. Tudi v Avstriji so se z navdušenjem odzvali in njihova želja je, da s tem tudi nadaljujemo.

Del bralne značke za odrasle je tudi **lahko branje**. Lahko branje so besedila, napisana v lažje berljivi in lažje razumljivi obliki. Lažje berljivi teksti so pomembni za različne družbene skupine; med drugim so namenjeni **ljude, ki slabo poznajo jezik oziroma slovenščina ni njihov materni jezik**.

V pomoč pri izbiri knjig ponujamo knjižni meni, ki obsega okrog 40 kakovostnih, raznovrstnih književnih del. Med njimi so aktualne novitete in »dobra stara klasika«. Na priporočilnem seznamu je kvalitetnejša beletristika in strokovna literatura. Ponujamo tudi izkušnjo sodobnega branja elektronskih knjig na prenosnih napravah.

Bralno dogajanje vsako leto popestrimo na bralnih srečanjih, kjer spregovorimo o prebranih knjigah ali povabimo literarnega gosta. Prizadevamo si za letno rast števila bralcev ter za prepoznavnost naše skupne akcije v slovenskem in mednarodnem prostoru.

Namen razširitev bralnih značk za otroke in odrasle tudi med zamejce na avstrijskem Koroškem je popularizacija domače kvalitetne literature, prav tako kvalitetnih slovenskih prevodov. Predvsem pa možnost utrjevanja in ohranjanja materinega jezika.

Medgeneracijsko povezovanje je za obstoj in razvoj slovenščine na koroškem delu Avstrije še posebej dragoceno in se z branjem za vse generacije še utrdi, zato je tudi priporočilni seznam sestavljen iz vseh bralnih značk, ki so pri nas že uveljavljene.

Bralna značka je še vedno najbolj množična motivacijska oblika za branje in jo lahko opredelimo kot nosilko razvoja bralne kulture.

Z vključitvijo zamejcev v projekt promocije branja za odrasle je naša bralna značka še pridobila na pomenu, predvsem zaradi:

- ohranjanja jezika slovenske manjšine v Avstriji
- podpore kulturno-umetniškemu izražanju zamejcev v maternem jeziku
- kulturnega povezovanja z matičnim narodom
- širjenja slovenske besede med Slovenci v zamejstvu
- spodbujanja branja v slovenskem jeziku
- povezovanja na regijski in mednarodni ravni
- pridobivanja in ohranjanja prijateljskih stikov

- **Pravljične urice z Dragano in Dadijem.**

Projekt organizirata Slovenska prosvetna zveza in Slovenska študijska knjižnica Celovec v sodelovanju s Koroško osrednjo knjižnico dr. Franca Sušnika na Ravnah.

Projekt izvaja Zdrav um in razum!, Dragana Laketić, strokovnjakinja s področja dvojezičnosti.

Pravljíčne urice so namenjene dvojezičnim ljudskim šolam, vrtcem in vsem dvojezičnim otrokom na avstrijskem Koroškem, ki obiskujejo Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu.

K sodelovanju je bilo povabljenih 60 šol in vrtcev. Starost otrok je od 1-14 let.

Lutka Dadi in Dragana skupaj prebereta pravljico, ki ustreza znanju slovenskega jezika otrok, ki se udeležijo pravljíčne urice. Šole in vrtci, ki so v bližini knjižnice pridejo na pravljíčno uro v knjižnico, na bolj oddaljene šole pa se izvajalka pelje sama.

Pravljico popestrita še z možgansko telovadbo, uganko, ki spodbija divergentno razmišljanje, predvsem pa z doživetim pripovedovanjem. Ob koncu pravljíčne urice učitelji dobijo obrazec, na katerega napišejo povratne informacije o tem, kako so zadovoljni s pravljíčnimi uricami, kaj bi spremenili in koliko otrok se je udeležilo teh uric.

Ob tem pa otroci tudi spoznavajo Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu, saj si otroci lahko tudi izposodijo knjige in se seznanijo s knjižnimi novostmi. To pa istočasno spodbuja tudi delovanje potujoče knjižnice.

V letu 2020 sta lutka Dadi in Dragana začela tudi z izdelavo video vsebin, kjer bereta pravljíce in to objavljata na facebook strani knjižnice. S tem projektom bosta nadaljevala tudi v letu 2022.

• **Potujoča knjižnica**

Odkar so v knjižnici razširili ponudbo z medknjižnično izposajo in pravljíčnimi uricami se je zanimanje za aktualno knjižno gradivo precej povečalo. Glede na to, da na Koroškem raste trend in vpis na dvojezične izobraževalne programe se šole in vrtci na njih obračajo s prošnjo, da bi jim posodili slovensko knjižno gradivo za dalj časa.

Upoštevajo tudi njihove želje in jim pripravijo gradivo, ki ustreza učnim potrebam. Do sedaj so oskrbovali samo šole in vrtce, ki so v neposredni bližini Celovca, bolj oddaljene pa so morali zavrniti, saj jim glede na dosedanje finančno, kadrovsko in logistično stanje te storitve niso mogli ponuditi. Zanimanje za potujočo knjižnico je veliko, zato bi radi to omogočili vsem šolam in vrtcem, ki si te storitve želijo.

Za njeno delovanje je že bilo namenjenih nekaj sredstev zato že beležijo porast izposoje.

Glede na pridobljena lanska sredstva, se je povečalo število obiskov. Več so jih dostavili in večkrat zamenjali. Sedaj lahko čisto vsaka šola ali društvo naroči knjige in mu jih dostavijo na željeni naslov. Prej so morali sami priti po knjige v knjižnico. Z letom 2020 se je začela voditi tudi statistika, tako, da bomo že lahko primerjali rezultate.

V letu 2022 pa načrtujejo odprtje novega izposojevališča v Dobrli vasi. To bo velika pridobitev za kraj in bo še utrdilo namen potujoče knjižnice.

Z njenim delovanjem omogočajo:

- vsakodnevno dostopnost do slovenskih knjig
- razširitev ponudbe slovenskih knjig v šolskih knjižnicah
- seznanjenost z aktualno slovensko knjižno zbirko
- večji vpis v knjižnico

• **Dostop do e-virov**

V letu 2021 smo v dogovoru s knjižnico v Celovcu njihovim uporabnikom omogočili oddaljen dostop do e-virov, ki jih naša knjižnica nudi tudi našim uporabnikom (seznam je na naši spletni strani). **Pogoj za to je včlanitev v Koroško osrednjo knjižnico, saj bodo z našo izkaznico lahko brezplačno dostopali do vseh e-virov, ki so dostopni preko spletne strani naše knjižnice.**

Za tiste, ki niso toliko vešči iskanja po spletu, se bo pripravila prezentacija iskanja e-virov, ki bo objavljena na spletnih straneh obeh knjižnic.

Za vse, ki knjižnice ne obiskujejo pogosto, je to vsekakor pomembna pridobitev.

• **Moja družina bere**

Moja družina bere je projekt, s katerim želijo družine spodbujati, da skupaj berejo in se o prebranem tudi pogovarjajo. Na ta način starši otroke motivirajo in pri njih spodbudijo veselje do knjig, do branja, širjenja besedišča in spoznavanja novih besed, pa tudi do pridobivanja novih informacij.

Za več idej, kako brati skupaj je dodana brošura *Otrok, branje in odrasli*. Pogoji za sodelovanje v tem projektu je, da vsak v družini prebere vsaj eno knjigo, ali revijo. Da se o knjigah skupaj pogovorijo, potem pa izdelajo svojo družinsko knjigo, zvezek ali plakat. **Projekt se začne oktobra 2021 in zaključi junija 2022.** Takrat se pripravi zaključna prireditev s razstavo del, ki so jih ustvarile družine. Zaključna prireditev z gostom bo v slovenskem jeziku, kako bo izvedena pa bo odvisno od takratne situacije.

- **Bralna značka Malček bralček**

Namenjena je otrokom od 1. do 3. leta starosti. Zanje se pripravi prav posebne kovčke s knjigami, katere bodo lahko odnesli domov. V vsakem bodo dve ali tri knjige, dve naprstni lutki in pobarvanka. Naprstni lutki sta namenjeni dodatni motivaciji in večji predstavnosti, pobarvanka pa je nagrada za »prebrane« knjige. Ob vrnitvi kovčkov v knjižnico pa bo vsak otrok nagrajen še z barvnim žigom. Otrok osvoji bralno značko, če skupaj s starši prebere vsaj tri knjige. Zaključna prireditev bo potekala v knjižnici s praviljično uro in podelitvijo priznanj. **S tem projektom spodbujamo zgodnjo bralno pismenost v slovenskem jeziku.**

Cilj bralne značke je:

- spodbujanje zgodnje bralne pismenosti v slovenskem jeziku
- prispevati k poznavanju in uporabi slovenskega jezika na otroku preprost način
- promocija in dvig bralne kulture
- učenje slovenskega jezika na neformalen način
- zgodnje navajanje otrok na knjižnične prostore in posledično vpis v knjižnico

- **Glasno branje**

Glasno branje je projekt, ki ga izvajajo zaposleni v Slovenski študijski knjižnici. Na glas berejo svojim uporabnikom vse, kar bi radi prebrali sami, a tega ne morejo ali ne znajo. Izvajajo tudi pomoč pri treningu glasnega in pravilnega branja ter učijo pravilne izgovorjave. Skupaj berejo tako slovenske kot tudi nemške knjige. Projekt ostaja kljub koronskim časom, saj ga prilagodijo trenutnim razmeram.

- **Projekt branja za mlade Bodi kul, beri ful**

Poteka v sodelovanju s koroškimi osnovnimi in srednjimi šolami ter dvojezičnimi srednjimi šolami v Celovcu. Z njim želimo spodbujati bralno motivacijo, seznaniti mlade s kakovostno literaturo in vzgajati bralce za vse življenje. Namenjen je mladim od 13. do 18. leta.

Sodelujoči morajo prebrati najmanj tri knjige s priporočenega seznama ter o njih v zgibanko napisati osnovne podatke, svoje misli in knjigo oceniti. Vse sodelujoče povabimo na zaključno prireditev, na kateri jim podelimo priznanja in manjše praktične nagrade.

Veseli nas, da pri projektu sodeluje vedno več učencev in dijakov koroških osnovnih in srednjih šol kot tudi zamejci. Projekt promovira in izvaja tudi Slovenska študijska knjižnica v Celovcu. V prihodnje želimo doseči še večjo prepoznavnost projekta, vanj vključiti še več dijakov in dijakinj dvojezičnih srednjih šol ter s tem tudi vplivati na krepitev slovenske jezikovne zavesti in znanju slovenskega jezika. Z dosedanjo udeležbo (okrog 70) smo zelo zadovoljni.

- **Legó delavnica**

Otroci na avstrijskem koroškem živijo v okolju, kjer je dominanten jezik nemščina. In tako kot tudi drugi otroci po svetu v svojem govoru uporabljajo veliko anglizmov.

V Slovenski študijski knjižnici želijo zanje pripraviti legó delavnico z namenom, da bi se spoznali tudi s slovenskimi frazami in besedami. Naučiti se novih besed in besednih zvez v slovenščini ob ustvarjanju legó zgodbe je zagotovo zelo zabavno. Zato pričakujejo, da bo udeležba na delavnici velika.

- **Učenje pripovedovanja pravljice**

Morda zveni nenavadno, da se učimo pripovedovati otroku pravljico, pa vendar, v današnjem času, polnem tehnike, se moramo spet priučiti veščine pripovedništva.

V svet pravljic bodo udeležence povabile tri predavateljice: Dušica Kunaver, mag. Marja Černelič in Karja Škrabar.

Namen izobraževanja je spoznavanje načinov pripovedovanja pravljic, da bodo ob tem uživali odrasli, kot tudi njihovi malčki. To učenje bo namenjeno vsem – tako strokovnim delavcem, zaposlenim v vzgoji in izobraževanju, kot tudi staršem ter dedkom in babicam.

Pomembno pa je, da se pravljice pripovedujejo v slovenskem jeziku, kar tudi pripomore k neformalnemu učenju slovenskega jezika in hkrati spodbuja otrokovo zanimanje zanj.

- **Sestanek obmejnih knjižnic**

V Goriški knjižnici Franceta Bevka bodo v pomladnem času izvedli sestanek, kjer bo govora o preteklih izkušnjah knjižnic, ki sodelujejo preko meja Slovenije ter o prihodnjih skupnih pobudah in projektih, zlasti v luči skupne strategije razvoja dejavnosti splošnih knjižnic na obmejnih območjih.

Na sestanku bodo prisostvovali predstavniki slovenskih obmejnih knjižnic in osrednjih knjižnic, oziroma drugih osrednjih organizacij Slovencev v zamejstvu, ki sodelujejo pri vsakoletnem programu dejavnosti na obmejnih območjih. Povabili bodo tudi predstavnike Ministrstva za kulturo Republike Slovenije.

Podrobnejša opredelitev programa dejavnosti splošne knjižnice na obmejnih območjih za leto 2022

Program dejavnosti splošne knjižnice na obmejnih območjih za leto 2022 mora biti skladen s poslanstvom splošne knjižnice. Splošna knjižnica, ki deluje na obmejnem območju, v okviru svoje dejavnosti skrbi tudi za strokovnost in organiziranost knjižnične dejavnosti, namenjene Slovincem v zamejstvu. Zagotavlja dostop do knjižničnega gradiva, tako da omogoča izposajo in v sodelovanju z osrednjimi knjižnicami in drugimi organizacijami Slovencev v zamejstvu za njihove potrebe izvaja nakup knjižničnega gradiva v Sloveniji ter nudi pomoč pri razvoju knjižnic Slovencev v zamejstvu. Knjižnica pri načrtovanju knjižnične dejavnosti in storitev izhaja iz značilnosti in ugotovljenih potreb uporabnikov na obmejnem območju.

1. Zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev knjižnice za Slovence v zamejstvu

Vpišite predvidene letne cilje, vsebinski okvir ter obseg dejavnosti.

Vsebina:

1.1 Potujoča knjižnica

Glede na to, da na Koroškem raste trend in vpis na dvojezične izobraževalne programe se šole in vrtci na njih obračajo s prošnjo, da bi jim posodili slovensko knjižno gradivo za dalj časa.

Do sedaj so oskrbovali samo šole in vrtce, ki so v neposredni bližini Celovca, bolj oddaljene pa so morali zavrniti, saj jim glede na dosedanje finančno, kadrovsko in logistično stanje te storitve niso mogli ponuditi. Zanimanje za potujočo knjižnico je veliko, zato bi radi to omogočili vsem šolam in vrtcem, ki si te storitve želijo.

Za njeno delovanje je že bilo namenjenih nekaj sredstev zato že beležijo porast izposoje.

Glede na pridobljena lanska sredstva, se je povečalo število obiskov. Več so jih dostavili in večkrat zamenjali. Sedaj lahko čisto vsaka šola ali društvo naroči knjige in mu jih dostavijo na željeni naslov. Prej so morali sami priti po knjige v knjižnico. Z letom 2020 se je začela voditi tudi statistika, tako, da bomo že lahko primerjali rezultate.

V letu 2022 pa načrtujejo odprtje novega izposojevališča v Dobrli vasi. To bo velika pridobitev za kraj in bo še utrdilo namen potujoče knjižnice.

Specifikacija programskih stroškov	Zaprošeni znesek MK (v evrih)	Drugi viri (v evrih)	Skupaj
Potujoča knjižnica (logistični in manipulativni stroški)	900		900
Stroški skupaj (do največ 2.500 evrov):	900		900

Obrazložitev programskih stroškov (vključite tudi obrazložitev načrtovanega sofinanciranja iz morebitnih drugih virov):

Potujoča knjižnica: logistični stroški (kilometrina + dostava): 800 €
manipulativni stroški: 100 €

2. Bralna kultura ter informacijsko opismenjevanje za Slovence v zamejstvu
Vpišite predvidene letne cilje, vsebinski okvir ter obseg dejavnosti.

Vsebina:

2.1 Bralna značka za odrasle »Korošci pa bukve beremo« z vključitvijo »lahkega

Projekt promocije branja za odrasle uresničujemo v vseh koroških splošnih knjižnicah in v sodelovanju s Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu. Za bralno značko berejo posamezniki in zaključene bralne skupine. Tudi v Avstriji so se z navdušenjem odzvali in njihova želja je, da s tem tudi nadaljujemo.

Del bralne značke za odrasle je tudi **lahko branje**. Lahko branje so besedila, napisana v lažje berljivi in lažje razumljivi obliki.

V pomoč pri izbiri knjig ponujamo knjižni meni, ki obsega okrog 40 kakovostnih, raznovrstnih književnih del. Med njimi so aktualne novitete in »dobra stara klasika«. Na priporočilnem seznamu je kvalitetnejša beletristika in strokovna literatura. Ponujamo tudi izkušnjo sodobnega branja elektronskih knjig na prenosnih napravah.

Namen bralne značke med zamejci na avstrijskem Koroškem je popularizacija domače kvalitetne literature, prav tako kvalitetnih slovenskih prevodov. Medgeneracijsko povezovanje je za obstoj in razvoj slovenščine na koroškem delu Avstrije še posebej dragoceno in se z branjem za vse generacije še utrdi, zato je tudi priporočilni seznam sestavljen iz vseh bralnih značk, ki so pri nas že uveljavljene.

2.2 Pravljične urice z Dragano in Dadijem.

Projekt organizirata Slovenska prosvetna zveza in Slovenska študijska knjižnica Celovec v sodelovanju s Koroško osrednjo knjižnico dr. Franca Sušnika na Ravnah. Projekt izvaja Zdrav um in razum!, Dragana Laketić, strokovnjakinja s področja dvojezičnosti.

Pravljične urice so namenjene dvojezičnim ljudskim šolam, vrtcem in vsem dvojezičnim otrokom na avstrijskem Koroškem, ki obiskujejo Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu.

Pravljično popestrita še z možgansko telovadbo, uganko, ki spodbija divergentno razmišljanje, predvsem pa z doživetim pripovedovanjem. Ob koncu pravljicne urice učitelji dobijo obrazec, na katerega napišejo povratne informacije o tem, kako so zadovoljni s pravljicnimi uricami, kaj bi spremenili in koliko otrok se je udeležilo teh uric.

2. 3 Bralna značka Malček bralček

Namenjena je otrokom od 1. do 3. leta starosti. Zanje se pripravi prav posebne kovčke s knjigami, katere bodo lahko odnesli domov. V vsakem bodo dve ali tri knjige, dve naprstni lutki in pobarvanka. Naprstni lutki sta namenjeni dodatni motivaciji in večji predstavnosti, pobarvanka pa je nagrada za »prebrane« knjige. S tem projektom spodbujamo zgodnjo bralno pismenost v slovenskem jeziku.

2. 4 Moja družina bere

Moja družina bere je projekt , s katerim želijo družine spodbujati, da skupaj berejo in se o prebranem tudi pogovarjajo. Na ta način starši otroke motivirajo in pri njih spodbudijo veselje do knjig, do branja, širjenja besedišča in spoznavanja novih besed, pa tudi do pridobivanja novih informacij.

Za več idej, kako brati skupaj je dodana brošura Otrok, branje in odrasli. Pogoj za sodelovanje v tem projektu je, da vsak v družini prebere vsaj eno knjigo, ali revijo. Da se o knjigah skupaj pogovorijo, potem pa izdelajo svojo družinsko knjigo, zvezek ali plakat. Projekt se začne oktobra 2021 in zaključi junija 2022. Takrat se pripravi zaključna prireditev s razstavo del, ki so jih ustvarile družine. Zaključna prireditev z gostom bo v slovenskem jeziku.

2.5 Projekt branja za mlade **Bodi kul, beri ful**

Poteka v sodelovanju s koroškimi osnovnimi in srednjimi šolami ter dvojezičnimi srednjimi šolami v Celovcu.. Namenjen je mladim od 13. do 18. leta.

Sodelujoči morajo prebrati najmanj tri knjige s priporočenega seznama ter o njih v zgibanko napisati osnovne podatke, svoje misli in knjigo oceniti. Vse sodelujoče povabimo na zaključno prireditev, na kateri jim podelimo priznanja in manjše praktične nagrade.

Lani je sodelovalo kar 70 dijakov Dvojezične zvezne trgovske akademije Celovec in ZG/ZRG Celovec. Projekt promovira in izvaja tudi Slovenska študijska knjižnica v Celovcu. V prihodnje želimo doseči še večjo prepoznavnost projekta, vanj vključiti še več dijakov in dijakinj dvojezičnih srednjih šol ter s tem tudi vplivati na krepitev slovenske jezikovne zavesti in znanju slovenskega jezika.

Specifikacija programskih stroškov	Zaprošeni znesek MK (v evrih)	Drugi viri (v evrih)	Skupaj
Pravljične urice z Dragano: potni stroški + avtorski honor.	350		350
BZ Malček bralček: pravljica urica + pobarvanka	150		150
Stroški skupaj (do največ 2.500 evrov):	500		500

Obrazložitev programskih stroškov (vključite tudi obrazložitev načrtovanega sofinanciranja iz morebitnih drugih virov):

Pravljične urice z Dragano in Dadijem: avtorski honorar + potni stroški: 350 €

Bralna značka Malček bralček: pravljica urica + zaključna prireditev: 150 €

Projekt branja za mlade Bodi kul, beri ful : ne predvidevamo dodatnih stroškov

3. Aktivno strokovno sodelovanje za dejavnost knjižnice na obmejnih območjih
Vpišite predvidene letne cilje, vsebinski okvir ter obseg dejavnosti.

Vsebina:

3.1 Medknjižnična izposoja

Ker bibliobusa na našem področju nimamo, dajemo večji pomen medknjižnični izposoji, saj se s tem poveča tudi dostopnost knjižničnega gradiva v slovenskem jeziku in hkrati pripomore tudi k dvigu bralne kulture na obeh straneh meje. Lani smo za to že namenili nekaj sredstev. Ker je to do sedaj že postala utečena praksa, bomo s tem tudi nadaljevali.

3.2 Glasno branje

Glasno branje je projekt, ki ga izvajajo zaposleni v Slovenski študijski knjižnici. Na glas berejo svojim uporabnikom vse, kar bi radi prebrali sami, a tega ne morejo ali ne znajo. Izvajajo tudi pomoč pri treningu glasnega in pravilnega branja ter učijo pravilne izgovorjave.

3.3 Dostop do e-virov

V letu 2021 smo v dogovoru s knjižnico v Celovcu njihovim uporabnikom omogočili oddaljen dostop do e-virov, ki jih naša knjižnica nudi tudi našim uporabnikom (seznam je na naši spletni strani). **Pogoj za to je včlanitev v Koroško osrednjo knjižnico, saj bodo z našo izkaznico lahko brezplačno dostopali do vseh e-virov, ki so dostopni preko spletne strani naše knjižnice.**

Za tiste, ki niso toliko veščji iskanja po spletu, se bo pripravila prezentacija iskanja e-virov, ki bo objavljena na spletnih straneh obeh knjižnic.

3.4 Lego delavnica

Otroci na avstrijskem koroškem živijo v okolju, kjer je dominanten jezik nemščina. In tako kot tudi drugi otroci po svetu v svojem govoru uporabljajo veliko anglizmov.

V Slovenski študijski knjižnici želijo zanje pripraviti lego delavnico z namenom, da bi se spoznali tudi s slovenskimi frazami in besedami. Naučiti se novih besed in besednih zvez v slovenščini ob ustvarjanju lego zgodbe je zagotovo zelo zabavno. Zato pričakujejo, da bo udeležba na delavnici velika.

3.5 Učenje pripovedovanja pravljice

Morda zveni nenavadno, da se učimo pripovedovati otroku pravljico, pa vendar, v današnjem času, polnem tehnike, se moramo spet priučiti veščine pripovedništva.

Namen izobraževanja je spoznavanje načinov pripovedovanja pravljic, da bodo ob tem uživali odrasli, kot tudi njihovi malčki. To učenje bo namenjeno vsem – tako strokovnim delavcem, zaposlenim v vzgoji in izobraževanju, kot tudi staršem ter dedkom in babicam.

Pomembno pa je, da se pravljice pripovedujejo v slovenskem jeziku, kar tudi pripomore k neformalnemu učenju slovenskega jezika in hkrati spodbuja otrokovo zanimanje zanj.

3.6 Sestanek obmejnih knjižnic

V Goriški knjižnici Franceta Bevka bodo v pomladnem času izvedli sestanek, kjer bo govora o preteklih izkušnjah knjižnic, ki sodelujejo preko meja Slovenije ter o prihodnjih skupnih pobudah in projektih, zlasti v luči skupne strategije razvoja dejavnosti splošnih knjižnic na obmejnih območjih.

Na sestanku bodo prisostvovali predstavniki slovenskih obmejnih knjižnic in osrednjih knjižnic, oziroma drugih osrednjih organizacij Slovencev v zamejstvu, ki sodelujejo pri vsakoletnem programu dejavnosti na obmejnih območjih. Povabili bodo tudi predstavnike Ministrstva za kulturo Republike Slovenije.

Specifikacija programskih stroškov	Zaprošeni znesek MK (v evrih)	Drugi viri (v evrih)	Skupaj
Medknjižnična izposoja	200		200
Predavanje: kotizacija + potni stroški	400		400
Stroški skupaj (do največ 2.500 evrov):	600		600

Obrazložitev programskih stroškov (vključite tudi obrazložitev načrtovanega sofinanciranja iz morebitnih drugih virov):

Medknjižnična izposoja: manipulativni + poštni stroški: 200 €

Glasno branje: ne predvidevamo dodatnih stroškov

Dostop do e-virov: ne predvidevamo dodatnih stroškov

Predavanje Učenje pripovedanja pravljic: potni stroški + avtorski honorar: 400 €

Povzetek stroškov programa dejavnosti splošne knjižnice na obmejnih območjih:

Program 2022	Viri financiranja (v evrih)		
	Zaprošeno MK	Drugi viri	Skupaj
Izvajanje 26. člena ZKnj-1			
Programski stroški za zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev dejavnosti knjižnice Slovincem v zamejstvu	900		900
Programski stroški za bralno kulturo ter informacijsko opismenjevanje	500		500
Programski stroški aktivnega strokovnega sodelovanja za dejavnost knjižnice na obmejnih območjih	600		600
Stroški skupaj:	2000		2000

Program dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih je sestavni del letnega programa dela in finančnega načrta knjižnice in mora biti sprejet v organih knjižnice. Program mora biti pripravljen v soglasju z osrednjimi knjižnicami Slovencev v zamejstvu oziroma drugo osrednjo organizacijo Slovencev, če osrednja knjižnica ne obstaja (soglasje je obvezna priloga).

Pripravila: Vlasta Zaberčnik

Datum: 1. 3. 2022

Podpis odgovorne osebe in žig:

Navodila za načrtovanje programa

I.

a) Zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev knjižnice za Slovence v zamejstvu: Knjižnica navede načrtovane vrste in obseg zagotavljanja dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev knjižnice za Slovence v zamejstvu (npr. predvideni obseg uporabe bibliobusa za Slovence v zamejstvu z navedbo števila postajališč, pogostostjo obiska postajališč, dolžine postankov ipd.).

b) Izvajanje projektov bralne kulture ter informacijskega opismenjevanja za Slovence v zamejstvu je dejavnost knjižnice, s katero širi bralno kulturo in si prizadeva za zvišanje bralne pismenosti ter povečanje obsega uporabe knjižničnih storitev med Slovenci v zamejstvu (npr. programi in projekti družinskega oziroma medgeneracijskega branja, programi in projekti bralne kulture za najmlajše in mlade bralce ipd.), in prednostno izvaja dejavnosti za ohranjanje slovenskega jezika v zamejstvu. Ker iz posebnih razmer v zamejstvu izhajajo tudi posebne jezikovne potrebe, knjižnica podpira ustvarjalnost tudi v lokalnih jezikovnih različicah (narečnih jezikovnih praksah), spodbuja in navaja potencialne uporabnike na izposojanje tega gradiva ter za samostojno doživljanje kulturnih dosežkov. Projekti informacijskega opismenjevanja so npr.

usposabljanje Slovencev v zamejstvu za uporabo informacijske tehnologije in informacijskih virov, zlasti elektronskih, projekti za razvoj informacijske pismenosti na spletnih straneh knjižnice ipd.

c) Aktivno strokovno sodelovanje za dejavnost splošne knjižnice na obmejnih območjih: Knjižnica navede oblike in obseg strokovnega in kulturnega sodelovanja s knjižnicami v zamejstvu (npr. strokovne izmenjave, usposabljanje knjižničarjev za delo v večkulturnem okolju, skupna organizacija in izvedba prireditev ali določenih knjižničnih storitev, izmenjava strokovnih izkušenj, skupna čezmejna organizacija strokovnih srečanj, izmenjava izkušenj in dobrih praks, medknjižnična izposoja, omogočanje dostopnosti e-knjig v slovenskem jeziku in drugih knjižničnih storitev na daljavo, ipd.).

II.

Skladno s 26. členom ZKnj-1 lahko sredstva načrtujejo tiste knjižnice, ki delujejo na obmejnih območjih, in ki so v obdobju zadnjih treh let že zagotavljale dostop do knjižničnega gradiva tudi Slovencev v zamejstvu. V primeru, da z osrednjo knjižnico Slovencev v zamejstvu sodeluje več knjižnic, morajo med seboj uskladiti in prijaviti skupni program, sredstva pa načrtovati v sorazmernih deležih. Za osrednje knjižnice Slovencev v zamejstvu so upoštevane: Narodna in študijska knjižnica Trst, Slovenska študijska knjižnica Celovec, Zveza Slovencev na Madžarskem s sedežem v Monoštru (ker osrednja knjižnica Slovencev na Madžarskem ne obstaja) ter Gradska knjižnica »Ivan Goran Kovačić« Karlovac.

Program dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih je sestavni del letnega programa dela in finančnega načrta knjižnice in mora biti sprejet v organih knjižnice. Program knjižnične dejavnosti za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih mora biti načrtovan v sodelovanju s knjižnicami oziroma drugimi organizacijami Slovencev v zamejstvu. Programu mora biti priloženo tudi ustrezno soglasje.

Splošna knjižnica mora usklajen program posredovati v vednost tudi Narodni in univerzitetni knjižnici.

Splošna knjižnica mora zagotoviti javno dostopnost vsebin, informacij in podatkov o delovanju splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih tudi tako, da jih objavi na svoji spletni strani.

III.

Splošne knjižnice lahko za izvajanje knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih načrtujejo le programske materialne stroške.

Upravičeni stroški so programski materialni stroški, ki nastanejo pri izvajanju dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih v okviru knjižnične dejavnosti, ki je javna služba, in vključuje npr. naslednje programske vsebine:

- zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev knjižnice za Slovence v zamejstvu,
- projekte bralne kulture ter informacijskega opismenjevanja za Slovence v zamejstvu,
- aktivno strokovno sodelovanje za dejavnost knjižnice na obmejnih območjih.

Pri priznavanju višine programskih materialnih stroškov, se upošteva:

- upravičen obseg načrtovanih aktivnosti in razpoložljivi obseg sredstev v proračunu.

Splošni stroški delovanja kot tudi stroški reprezentance niso upravičeni stroški.

Dodatni nakup knjižničnega gradiva in informacijskih virov za potrebe Slovencev v zamejstvu ni predmet tega neposrednega poziva.

Strokovna komisija za knjižnično dejavnost (v nadaljevanju: strokovna komisija) bo opravila presojo predloga programa in predlagala obseg financiranja s strani ministrstva. Strokovna komisija bo pri presoji programov upoštevala cilje, namen in pričakovane učinke načrtovanih vsebin za izvajanje knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih za potrebe Slovencev v zamejstvu.

Višina maksimalno zaprošenih sredstev, namenjenih za program dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih, je lahko do 5.000 evrov na knjižnico.

Pri določanju višine sredstev bo strokovna komisija izhajala predvsem iz pregleda specifikacije, upravičenosti vsebin, medsebojne primerjave stroškov, upravičenosti načrtovanih stroškov, višine razpoložljivih sredstev ter utečene prakse financiranja. Prednost pri financiranju bodo imeli tisti programi, pri katerih bo ugotovljeno, da je aktualno izkazano stanje zagotavljanja dostopa do knjižničnega gradiva in storitev splošne knjižnice Slovincem v zamejstvu slabše.

Strokovna komisija bo opravila strokovno presojo predlaganega programa in predlagala obseg financiranja programskih materialnih stroškov s strani ministrstva. Strokovna komisija bo po opravljeni strokovni presoji predlagani program opredelila kot ustrezen, delno ustrezen ali neustrezen, kar bo tudi utemeljila.

V primeru, da razpoložljiva sredstva ne bodo zadoščala za financiranje vseh prijavljenih vsebin, se bodo financirale vsebine, ki bodo po mnenju strokovne komisije glede na utemeljene prioritete nujne oziroma jih bo strokovna komisija opredelila kot boljše.